

Het "gesloten" Martinuskerkhof aan 't Hofke te Eindhoven

Inhoudsopgave

Het "gesloten" Martinuskerkhof aan 't Hofke te Eindhoven.....	1
Inleiding.....	1
Berichten en berichtjes m.b.t. het kerkhof van Tongelre.....	2
26 januari 1876 Afschrift Breda, den 26 Januari 1876.....	2
12 februari 1891 Tongelre, 12 Febr. De oudste inwoner dezer gemeente,	2
14 september 1891 Tongelre, 14 Sept. Heden had alhier de begrafenis plaats ...	2
3 oktober 1891 Tongelre. Een hartverscheurend ongeluk kwam hier	2
10 februari 1900 TONGELRE 9 Febr. Gisteren werd alhier de plechtige uitvaart .	2
3 februari 1914 Zuster Maria Gerardus.	3
7 februari 1916 De bevolking van onze streek voor 400 jaar.....	3
7 januari 1920 Spoken?	4
23 maart 1938 SUSTEREN. SLACHTOFFER OVERLEDEN.....	4
28 januari 1971 In volle rust ging in de leeftijd van bijna 90 jaar	4
6 september 2007 EINDHOVEN - De ravage op het Martinuskerkhof	4
Correspondentie.....	6

Personen, begraven op het Martinuskerkhof van Tongelre [met vele notities]

5 Personen, op alfabetische volgorde

Inleiding

10 Tot de afbraak van de oorspronkelijke St Martinuskerk van Tongelre in 1891 werden de overledenen van het dorp buiten en rondom de kerk begraven. Er was een hoge stenen muur rondom het gehele kerkterrein en de toegang tot het kerkhofgedeelte bij de hoofdingang was afgezet met een houten hekwerk. Dit is duidelijk te zien op de foto's die medio december 1888 door A. Mulder van de kerk genomen zijn. Hierop zijn ook nog de kruisen te zien die boven de muur uitkomen.

15 Er zijn berichtjes waaruit op te maken valt dat de belangrijke personen van het dorp begraven werden in de kerk, en dat er zich dus grafzerken in de vloer bevonden hebben, maar in het begin van de negentiende eeuw werd dit verboden. Bij de afbraak vond men nog een skelet van een persoon met een pruik...

20 We mogen aannemen dat met de afbraak van de oude kerk de meeste botten van het oude kerkhof verwijderd zijn, maar nu nog zou je beenderen kunnen aantreffen van de oeroude bewoners van Tongelre in de tuin van de voormalige pastorie tussen 't Hofke 3 en 5. Bij verbouwingen in het recente verleden zijn de gevonden beenderen samen in een kuil begraven in de tuin tegen de scheidingsmuur van nummer 3 en 5.

25 Tot nu toe heeft de auteur geen berichten kunnen vinden waar precies de lichamen begraven zijn toen de huidige kerk in gebruik kwam, rond 1890. Feit is wel dat schuin tegenover op 't Hofke later een nieuw kerkhof is aangelegd, waar de katholieken van het dorp begraven konden worden. Ook sommige gelovigen van de later opgerichte parochie St Joseph zijn er begraven, andere overledenen werden op het nieuwe Calixtuskerkhof begraven.

30

Berichten en berichtjes m.b.t. het kerkhof van Tongelre

26 januari 1876 **Afschrift Breda, den 26 Januari 1876**

Geneeskundig Staats toezicht voor Noord-Brabant en Limburg

35 No 21.

bijlagen 2.

Onderwerp Begraafplaats

40 Na plaatselijk onderzoek is mij gebleken, dat tegen het besluit van den gemeenteraad te Tongelre tot den aanleg van eene nieuwe algemeene begraafplaats op het eigendom der gemeente ter plaatse bij het kadaster bekend de Hooge Heide, op een gedeelte van 8756 van Sectie B er mijnerzijds geen bezwaar bestaat.

45 Het terrein ligt op 10 Minuten afstand van de kom der gemeente, hoog en geheel vrij Eene arme woning, die welligt binnen de 50 meters is gelegen de eenige der in den omtrek wordt gevonden, zal volgens verklaring van den Burgemeester worden afgebroken. Omtrent de grootte der nieuwe aanteleggen begraafplaats, kon ik niet juist oordeelen. Wordt het vermoeden van den Burgemeester bewaarheid, dan is 12 aren overvloedig groot.

50 Ofschoon ik gaarne elke begraafplaats, gelegen in een meer of min bebouwd gedeelte eener gemeente verplaatst zag, komt het mij met het beperkend art 46 der wet van 10 april 1869 (Staatsblad No 65) niet raadzaam voor, een besluit tot sluiting der begraafplaats om de kerk gelegen, uit te lokken, te min dat door de ondervinding ons leert, dat de Raad van State, ik zoude haast zeggen onvoorwaardelijk, tot het behoud van begraafplaatsen, zelfs onder de on?iste omstandigheden, adviseert. Het bewijs van schadelijkheid, hetwelk benoemd Collegie vordert, is nooit te bewijzen

55 Ik heb de eer u de twee bijlagen terug te zenden.

De Inspecteur voor het Geneeskundig Staatstoezigt voor Noord-Brabant en Limburg (get) Dr Ingenhouz

Voor eensluidend afschrift

60 De Griffier der Staten van Noord-Brabant van Cooten

Aan Heeren Gedupeerde Staten van Noord-Brabant

65 12 februari 1891 **Tongelre, 12 Febr. De oudste inwoner dezer gemeente,** W. Mangelmans, is heden avond in den ouderdom van ruim 90½ jaren overleden. Sedert 17 September 1890 was hier geen groot lijk meer geweest, hetgeen vooral in zulk een winter, op eene bevolking van 1100 zielen, wel een bewijs van goeden gezondheidstoestand mag heeten.

70 14 september 1891 **Tongelre, 14 Sept. Heden had alhier de begrafenis plaats**

van den eenigen oud-zouaaf der gemeente. Na eene kortstondige ziekte overleed Jan Meijer den 12n dezer. [...]

75 3 oktober 1891 **Tongelre. Een hartverscheurend ongeluk kwam hier**

verleden Woensdagmorgen eene familie beproeven, die in den laatsten tijd met verscheidene zware slagen te kampen had. Een jeugdig landbouwer, zoon eener geachte familie, die geregeld blijk gaf niet bijzonder sterk in 't hoofd te zijn, werd des morgens levenloos uit het kanaal opgevischt. De ongelukkige moet den vorigen avond reeds te water zijn geraakt. Gisteren werd het stoffelijk overschot, door de 80 treurende familie en tal van belangstellenden gevolgd, op de R. K. begraafplaats ter aarde besteld.

85 10 februari 1900 **TONGELRE 9 Febr. Gisteren werd alhier de plechtige uitvaart**

en begrafenis gehouden van den Heer Johannes van de Kerkhoff, oud-Hoofd der School, een man, die door zijnen onberispelijken levenswandel, zijn zacht, rechtschapen karakter, zich de achting van alle weldenkenden had waardig gemaakt. Behalve door de familie, werd de lijkdienst bijgewoond door het gemeentebestuur met den E. A. Heer Burgemeester aan het hoofd, het onderwijzend personeel, de meeste schoolkinderen, de 90 leden van het Sint Ambrosiusgilde en vele vrienden en belangstellenden, die daardoor de laatste eer wilden bewijzen aan den waardigen man, die weleer zijne beste krachten besteedde aan de opvoeding en het onderwijs van de kinderen dezer gemeente. Moge de goede God hem daarvoor reeds het eeuwige geluk des hemels geschonken hebben! Hij ruste dan in vrede.

95 7 januari 1905 **Tongelre.** Werkelijke bevolking op den 1 Januari 1904:

717 M. 678 V. totaal 1395

Ingekomen 94 M. 88 V. totaal 182 en geboren 32 M. 34 V. totaal 66, te zamen 248.

Vertrokken 51 M. 61 V. totaal 112, overleden 22 M 19 V. totaal 41, te zamen 153.

100 Bevolking vermeerderd met 53 M. 42 V. totaal 95.

Bevolking op 1 Jan. 1905: 770 M. 720 V. totaal 1490.

Levenloos aangegeven 3 M. 1 V. Huwelijken 9. 27 mei 1911 **TONGELRE**. Een diepe rust lag nog over het oude kasteel in deze gemeente uitgestrekt, toen Maandag morgen het heele dorp zich gereed maakte om de laatste eer te bewijzen aan het stoffelijk

105 overschot van Vrouwe Maria Anna Mathilda Maubach, [...]

Na den heiligen dienst werd het stoffelijk overschot in den familiegrafkelder bijgezet.

3 februari 1914 **Zuster Maria Gerardus**.

110 Te Tongelre is Vrijdag overleden Eerwaarde Zuster Maria Gerardus (in wereld Mejuffrouw Petronella M. R. Sniijders van de Congregatie der Zusters [...])

7 februari 1916 **De bevolking van onze streek voor 400 jaar**.

H. N. Ouwering schrijft in de "Zuid-Willemsvaart":

115 In 't jaar 1526 heeft er een volkstelling plaats gehad, of beter gezegd, een teling der woningen in de Meierij van 's Hertogenbosch.

Uit de gegevens, die we daaromtrent hebben, valt het niet moeilijk de bevolking van ons gewest zoo ongeveer vast te stellen.

120 We zullen kunnen zien, dat onze plaatsen zeer in zielental zijn vooruitgegaan, maar men houde in 't oog, dat de zaak over 4 eeuwen loopt.

Ook in 1796 is er een volkstelling gehouden.

Als men de cijfers van 1526 en die van 1796 met elkaar vergelijkt, dan we maar weinig vooruitgang in een tijdsbestek van 270 jaar!

125 We hoeven dus niet te vragen welke jaren van welvaart daartusschen liggen. Die 270 jaar zijn als 't ware een lange tijd geweest van oorlog en ellende. De historie van ieder onzer dorpen is één lange lijdensgeschiedenis.

Ziehier enkele uitkomsten van 't onderzoek. (1)

	Helmond	2000 - 2488
	Bakel	1000 - 1147
130	Deurne en Vlierden	1600 - 3085
	Asten	1400 - 2281
	Someren	1700 - 2440
	Mierlo	1200 - 1573
	Lierop	550 - 878
135	Heeze en Zes Gehuchten	2100 - 1790
	Leende	1600 - 1310
	Maarheeze en Soerendonk	1000 - 1177
	Budel	500 - 1813
	Schijndel	1400 - 3116
140	Vechel	1400 - 8272
	Erp	1300 - 1710
	Aarle en Beek	1600 - 2097
	Stiphout	450 - 408
	Lieshout	750 - 826
145	Nuenen, Gerwen en Nederwetten	1450 - 1939
	Tongelre	550 - 746
	Geldrop	650 - 800
	Son en Breugel	1400 - 1570
	St. Oedenrode	2000 - 2811

150 In de Meierij liggen thans volkrijke gemeenten, gelijk bv. Tilburg, Woensel, Osch, Waalwijk, Vucht, Boxtel en andere.

Vier eeuwen geleden was de bevolking dier groote plaatsen, vrij gering.

	Tilburg	2500 - 8552
	Loon-op-Zand	1100 - 3500
155	Vucht	1550 - 1343
	Waalwijk	800 - 1408
	Oisterwijk	2700 - 1655
	Boxtel.	2100 - 2635
	Oirschot en Best	3700 - 4855
160	Valkenswaard	600 - 1074
	Eindhoven	1050 - 1959
	Stratum	350 - 452

- Gestel en Blaarthem 600 – 807
Woensel 1050 – 2150
165 Osch 1900 – 2766
Heel Peelland ging met een goede 11000 inwoners in bijna 3 eeuwen tijds vooruit. Dat is met zoowat 40 per jaar.
Of slechte toestanden ook de ontwikkeling van een volk tegenhouden!
- 170 (1) Achter iedere plaatsnaam staan twee getallen; 't eerste geeft de uitkomsten der telling van 1526, 't tweede die van 1796.
- 7 januari 1920 **Spoken?**
- Reeds lang spookte het te Tongelre. De bevolking in angst had het spook gezien, dat
175 elken avond gekleed in 't zwart en met hoogen hoed voor de woning van een eerzaam renteniertje flaneerde. Het spook verdween bij aankomst van derden in ... nevelen. Moedige jongens, die 't spook aandurfdn, grepen elkaar vast, toen zij eens 't spook wilden overweldigen, dus toch nevelen? Eerzame burgertje naar de Paters. Die geloofden er vanzelf niet aan, vroegen 't eerzaam burgertje of hij huwbare dochters
180 had en raadden hem op 'n bevestigend antwoord aan een stok achter de deur te zetten. 't Spook is niet meer gezien. Dit geschiedde in 't jaar O. H. 1920.
- 23 maart 1938 **SUSTEREN. SLACHTOFFER OVERLEDEN.**
Gistermorgen is dhr. Engels, machinist bij de Ned. Spoorwegen alhier, die Zondagavond
185 bij een aanrijding op den Dieterderweg ernstige verwondingen bekam, in het ziekenhuis te Sittard overleden. Dhr. Engels laat een echtgenoot en 7 kinderen achter, terwijl over eenige maanden het achtste verwacht wordt, wat het geval nog des te tragischer maakt.
De H. Mis van Requiem zal Vrijdagmorgen om 9 uur in de rectoraatskerk te Mariaveld
190 opgedragen worden, waarna het stoffelijk overschot naar Eindhoven vervoerd zal worden, waar dan de begrafenis zal plaats hebben op de begraafplaats Tongelree van de St. Martinusparochie.
- 28 januari 1971 **In volle rust ging in de leeftijd van bijna 90 jaar**
195 van ons heen onze goede vader, groot- en overgrootvader
JOSEPHUS LAMBERTUS VAN ENGELAND
gewezen echtgenoot van Maria C. Verheugt
Officier in de Orde van Oranje-Nassau
Ridder in de Orde van Gregorius de Grote
200 **Laatste Burgemeester van Tongelre**
Oud-wethouder van de gemeente Eindhoven
Oud-lid van Provinciale Staten van Noord-Brabant
Wij zijn dankbaar dat wij hem zo lang in ons midden mochten hebben.
Eindhoven: E. Panken-Van Engeland Th. Panken, kinderen en kleinkinderen
205 Breda: C. Bakers-Van Engeland A. Bakers kinderen en kleinkind
Eindhoven: N. van de Kamp-Van Engeland kinderen en kleinkinderen
A. Rijken (huisgenote)
EINDHOVEN, 27 januari 1971
Tongelresestraat 441.
- 210 De plechtige Eucharistieviering wordt gehouden op zaterdag 30 januari om 14.00 uur in de parochiekerk van St. Martinus, 't Hofke, te Eindhoven waarna begrafenis op het parochiekerkhof.
Gelegenheid tot condoleren na afloop van de begrafenis in de aula van de Jacob van Koudenhovenschool, Koudenhovenseweg 202, Eindhoven (nabij het kerkhof).
215 Avondmis vrijdag om 19.00 uur in de parochiekerk.
- 6 september 2007 **EINDHOVEN - De ravage op het Martinuskerkhof**
aan de Koudenhovenseweg Zuid in Tongelre wordt naar alle waarschijnlijkheid vóór 1
november opgeruimd. De vernielingen zijn het gevolg van de storm op 18 januari.
220 Op het oude, kleine Martinuskerkhof velde de wind toen een reusachtige boom. Een deel van de begraafplaats werd een macabere ravage. Ruim 25 graven zijn vernield. De stam van de boom ligt tussen stukgeslagen zerken. Sommige zerken zijn verschoven, zodat de graven open liggen. Van veel graven is niet meer te zien van wie ze zijn. Her en der liggen gebroken marmere gedenkplaten.
225 Op het kerkhof worden geen overledenen meer begraven. Dat gebeurde van begin vorige eeuw tot ongeveer 1966. Daarna zijn er alleen nog bijzettingen gedaan. Van de vernielde graven zijn de grafrechten vervallen. Bij de ingang van het kerkhof hangt een mededeling dat de kapotte graven 'binnenkort worden geruimd'. Het briefje is

geschreven op 24 maart.

- 230 De gemeente was niet op de hoogte van de ravage op het kerkhof. Volgens een
woordvoester is het de verantwoordelijkheid van de parochie zelf en heeft die geen
hulp aan de gemeente gevraagd. Er zijn bij de gemeente ook geen klachten van
omwonenden of bezoekers binnengekomen. De voorzitter van de stichting, J. Paulussen,
wil niet zeggen hoe het komt dat de ravage nog steeds niet is opgeruimd. Het zou om
235 een verzekeringskwestie gaan, maar hij gaat daar niet op in. "Het is een interne
kwestie, daar wil ik het bij laten."
T. Verhulst die zich bezighoudt met het onderhoud van het kerkhof, spreekt van een
gevoelige kwestie. Volgens haar zit er nu toch schot in de zaak. "Als het goed is,
wordt het kerkhof vóór Allerheiligen opgeruimd en hebben we weer een mooi, net
240 kerkhof."

Correspondentie

Eindhoven, 7 juli 2014

Geachte mevrouw Lotens,

245 In 1999 heb ik een inventaris gemaakt van alle graven op het Martinuskerkhof aan 't Hofke. Daarbij heb ik van alle aanwezige graven een foto gemaakt. Toen al waren er veel lege plekken tussen de grafstenen, wat erop duidde dat die grafstenen al verwijderd waren. Nu lees ik dat u nog meer grafstenen wilt verwijderen, op zich wel begrijpelijk, maar ook jammer omdat daarmee "cultuurgood" verloren gaat.

250 De foto's zijn destijds bij de stichting terecht gekomen, de negatieven heb ik zelf in bezit.

Al jaren geleden heb ik op mijn website www.theelen.info een bestand opgenomen met de graven, maar tot mijn schrik zag ik dat ik destijds - in 2006 - halverwege ben opgehouden; nu ben ik het aan het aanvullen, zodat de gegevens van 1999 volledig terug te vinden zijn op internet. Dit vanwege een vraag van buiten via e-mail gesteld

255 betreffende een graf van een echtpaar.

Nu was mijn vraag:

Kan ik - tijdelijk - het archief en de foto's van destijds hier thuis verwerken? Ik zal de papieren inscannen en benoemen en de foto's wellicht ordenen.

260 De resultaten kunnen dan geleidelijk op www.theelen.info en op www.stcalixtus.nl worden opgenomen.

In het recente verleden heb ik het archief van het Armbestuur zo geïnventariseerd, en ik heb uitvoerig onderzoek gedaan naar de in 1891 afgebroken Martinuskerk, zie daarvoor de bovengenoemde website.

met vriendelijke groeten,

265 Paul Theelen Monarchstraat 19, 5641 GH 040-2814621 l.theelen@on.nl

Geachte heer Theelen,

270 via het uitvoerende bestuur van begraafplaats Calixtus, die ook de administratie verzorgt van het Martinuskerkhof, ben ik ingeschakeld naar aanleiding van de mailwisseling die gaande is de afgelopen periode.

De vraag is of het bestuur instemming kan geven en medewerking wilt verlenen aan uw onderzoek mbt de graven op deze RK Begraafplaats Martinus te Eindhoven.

275 Deze begraafplaats valt onder het gezag en verantwoordelijkheid van het parochiebestuur van de parochie St. Joris.

Ik ben binnen dat bestuur portefeuillehouder van gebouwen en begraafplaatsen: vanuit die hoedanigheid reageer ik nu.

280 Noch het uitvoerend bestuur St. Calixtus, noch het bestuur van de parochie St. Joris geven u geen **toestemming of medewerking** aan uw idee om op deze begraafplaats te gaan inventariseren en de gegevens te publiceren. Mogelijke in het verleden vermeende of verleende medewerking dan wel toestemming is hierbij formeel ingetrokken.

Aangezien een begraafplaats meerdere uren per week vrij toegankelijk is kunnen wij hierop geen verbiedend toezicht houden.

285 Alles wat u op eigen initiatief doet is uw eigen verantwoordelijkheid. Mocht dit leiden tot negatieve reactie's of aansprakelijkheidsstelling vanwege het zonder toestemming (van ons als bestuur dan wel van individueel grafrechthebbende) publiceren van "emotie oproepende informatie" zullen wij die direct naar u persoonlijk doorgeleiden.

Hiermee acht ik in voldoende duidelijkheid te hebben gereageerd.

290 (Agnes: gelieve deze mail door te sturen naar de mede bestuursleden van het bestuur Calixtus zodat een ieder op de hoogte is hoe dit verzoek is afgehandeld.)

N.C.G. van Dongen

bestuurslid Parochie St. Joris

Eindhoven

295

Eindhoven, 12 juli 2014

Heer van Dongen,

300 Zeer interessant uw reactie! Zeker ook gezien het groot aantal spelfouten tegen het Nederlands.

De graven staan al ongeveer 8 jaren op mijn website, en ik heb nog nooit een onvertogen woord hierover ontvangen. Integendeel, men vraagt mij om nadere informatie. De personen die begraven zijn vormen een gedeelte van de informatie die over het dorp en zijn bewoners op www.theelen.info te vinden is.

305 Zeer waarschijnlijk komt nadere informatie ook in de wijkbladen, want men heeft mij gevraagd artikelen te schrijven over de oude Martinuskerk.

Naspeuringen van Paul Theelen: Het Martinuskerkhof te Tongelre

Uw brief, met spelfouten en al, heb ik "pontificaal" opgenomen op de betreffende webpagina, zie [http://www.theelen.info/\[20060531\]%20begravenen%20op%20Martinuskerkhof.pdf](http://www.theelen.info/[20060531]%20begravenen%20op%20Martinuskerkhof.pdf) en als zodanig zal die hierop blijven staan. Als troost voor u: de lijst hierbij als bijlage in volgorde van de begrafenisdatum. De witte plekken moeten nog opgevuld worden. tot zover mijn reactie,
Paul Theelen

Eindhoven, 15 juli 2014

aan: het bestuur van het Calixtuskerkhof, de Jorisparochie, p/a Agnes Lotens lotens.calixtus@gmail.com
van: L.J.C. Theelen, Monarchstraat 19, 5641 GH Eindhoven
kopie aan: H. van het Hof, gemeente Eindhoven h.vhhof@eindhoven.nl
Bisdom 's-Hertogenbosch info@bisdomdenbosch.nl
wijkblad Rond 't Hofke rondhethofke@gmail.com

Tot mijn verrassing bleek dat de administratieve afhandeling van mijn verzoek tot inzage en inventarisatie van de papieren van het Martinuskerkhof aan 't Hofke in Eindhoven terecht is gekomen bij de Jorisparochie, klaarblijkelijk het gevolg van de herindeling en samensmelting van de parochies in het zuidelijk deel van Eindhoven. Al vele jaren houd ik me bezig met de geschiedenis van het dorp Tongelre, de vorderingen daarvan zijn te volgen op de website www.theelen.info Ook al vele jaren stond daarin een inventarisatie van de personen die begraven zijn op het Martinuskerkhof, dat al vele jaren "gesloten" is en waar eigenlijk geen bijzettingen meer plaats vinden, maar in 2013 is daarop een uitzondering gemaakt.

Botweg werd mij verboden de inventarisatie openbaar te maken, maar ik had intussen, dus vóór het verzoek, al de gehele (bijgewerkte) lijst - met bij mij bekende overleden en begraven personen - opgenomen op mijn website, en wel in twee versies: de gegevens op volgorde van grafrij en grafnummer met daarbij veel toelichtingen, en deze zelfde lijst, maar dan in alfabetische volgorde op naam, kaal, met weglating van personen die onbekend zijn en met weglating van genoemde notities. Daar is te zien dat er tot nu toe 1316 personen worden genoemd, van Aa tot Zon, waarvan enkele waarschijnlijk dubbel geteld zijn.

[Personen, begraven op het Martinuskerkhof van Tongelre](#) [met vele notities]
[Personen, op alfabetische volgorde](#)

Helaas ontbreken er dus namen die bij de andere graven behoren, en het heeft er alle schijn van dat in het verre verleden vele grafrijen "hergebruikt" zijn.

Het opvullen van de lege plekken was de reden van mijn verzoek tot inventarisatie. Ik heb ditzelfde enkele jaren geleden gedaan met het archief van het Armbestuur Tongelre, dit naar aanleiding van een verzoek van parochiezijde (uw organisatie!) toen de parochie verzocht te reageren betreffende een stukje bos ("hooiland") op Coll. Dit heb ik netjes uitgezocht, de resultaten zijn meegedeeld aan de vragenstellers, en ik heb het als artikel op mijn website opgenomen.

Het is te verwachten dat een volledige inventarisatie van het kerkhof ongeveer 2000 namen zal opleveren van alle personen die er begraven zijn. Wellicht zijn het er veel meer als de personen die tot circa 1891 rond de oude Martinuskerk zijn begraven zijn overgebracht naar het kerkhof, ongeveer 100 m verderop.

Als bijlage van deze brief zal ik de Jorisparochie vragen stellen over het huidige beheer van het kerkhof, plannen voor de toekomst (actief ruimingsbeleid?), de administratie (dus hoe een buitenstaander te weten kan komen waar zich een bepaald graf bevindt, e.d.) en gespecialiseerde vragen over het verleden, bijvoorbeeld of en welke personen herbegraven zijn (in en uit het kerkhof). Ik weet dat dat alles niet in één keer te beantwoorden is, maar de nazaten van de vroegere bewoners van Tongelre hebben recht op deze informatie. Mijn eigen kennis met de opgevraagd informatie zal ik dan - als deel van de geschiedenis van het dorp - publiceren in de wijkbladen. Wellicht komen er dan vanuit de lezers nieuwe feiten. Ik ben er niet bang voor dat de lezers hierop negatief zouden reageren...

Uit een telefonisch gesprek met de heer H. van het Hof van de gemeente Eindhoven, is me gebleken dat de gemeentelijke overheid toezicht moet houden op de administratie van een kerkhof. Zij zijn niet verantwoordelijk voor de praktische kant, zoals

openingstijden e.d., maar ik neem aan dat indien er klachten dienaangaande zouden zijn, de gemeente contact opneemt met de beherende instantie van het kerkhof om de klacht netjes af te handelen. Voorlopig lijkt me dat - nl. een klacht van mijn kant - niet nodig.

Deze brief met de bijlagen verstuur ik ook naar het bisdom 's-Hertogenbosch en naar het wijkblad Rond 't Hofke.

Paul Theelen

Bijlage I: Vragen m.b.t. de huidige situatie

1. Wat is het beleid van Calixtus m.b.t. het verliesgevende Martinuskerkhof? Is er een actief ruimingsbeleid geformuleerd?
2. Worden er nog meer grafstenen verwijderd als de gevraagde sommen niet betaald worden zoals op de website te lezen is?
3. Is er een lijst van de recentelijk verwijderde grafmonumenten?
4. Is er een lijst van de 115 in 1990 vernielde grafmonumenten?
5. Is er een lijst van de vernielde en verwijderde grafmonumenten na een heftige storm in januari 199x, waarbij een omgevallen beuk veel schade heeft aangericht?
6. Is er een door iedereen te raadplegen lijst van alle personen die begraven zijn op het Martinuskerkhof van Tongelre.
7. Zo ja, in hoeverre wijkt deze lijst af van de door de auteur gepubliceerde lijst?
8. Is het mogelijk dat er nog personen op dit kerkhof begraven worden, terwijl het als gesloten te boek staat?
9. Hoe kan het zijn dat in 2013 wel toestemming is verleend tot bijzetting?
10. Er zijn nu beperkte openingstijden. Ik ken geen enkel kerkhof dat zo ontoegankelijk is als het Martinuskerkhof.
11. Waarom moet de poort worden afgesloten? Als er al vandalisme is, dan trekken de betrokkenen zich niets aan van openingstijden, lijkt me.
12. Kan de poort niet worden uitgerust met een goed-werkende dranger, zodat de poort altijd dichtvalt? Dan is er ook geen persoon meer nodig om het hek op en van het slot te doen.
13. Kunnen er enige bankjes worden neergezet, nu is er niets?
14. Kunnen er fatsoenlijke fietsrekken worden neergezet?
15. Kan er een door iedereen in te zien[e] lijst worden opgehangen met de namen van alle begraven personen, en tevens een duidelijke tekening waarin de grafrijen en grafnummers zijn aangegeven?
16. Wordt de hoek rechts achter vanwege een speciale reden niet gemaaid?
17. Wat zal de "politiek" zijn, als er geen vrijwilligers meer zullen zijn voor het schoonhouden van het kerkhof?
18. Is er een inventarisatie van de monumentale bomen (rode beuken) op het kerkhof? Zo ja, kan deze informatie worden gedeeld met de bezoekers door een bord met nadere informatie?
19. Waarom is één van de bomen "ingezwachteld"?
20. Weet het beheer van de vele ballen die vanuit het Spilcentrum op het kerkhof terecht komen en niet opgehaald kunnen worden?

Bijlage II: Vragen met betrekking tot de historie van het kerkhof

1. Zijn er details bekend van de geschiedenis van het kerkhof? In het bijzonder, wanneer het is opgericht?
2. Zijn er gegevens bekend van de personen die er direct na de stichting van het kerkhof begraven zijn?
3. Zijn er graven hergebruikt, d.w.z. de beenderen van de vroeger begraven opzij gelegd en dat er een andere kist voor in de plaats is gekomen?
4. Indien deze gegevens beschikbaar zijn, kunnen die dan op internet gepubliceerd worden?
5. Indien er geen gegevens over de historie van het kerkhof bij het bestuur bekend zijn, hoe kan een andere belanghebbende die dan wel verkrijgen?
6. Zijn er andere bronnen, zoals de kerk of de overheid, die deze gegevens wel heeft en openbaar gemaakt heeft (zoals: Aangelegenheden betreffende de lijkbezorging)?

Bijlage III: Andere bestanden m.b.t. Tongelre

De Martinusklok van Tongelre

Het Martinusbeeld in de Martinuskerk van Tongelre

"Reconstructie" van de afgebroken Martinuskerk van Tongelre

Geschiedenishoekje van Tongelre

440 Schutjens over Tongelre

Bewoners van 't Huys te Coll

Rijksbouwmeester Adolph Mulder documenteert gebouwen in Nederland

Kerken en kerkinterieurs als de Martinuskerk van Tongelre

Situatie-beschrijving van het binnengebied 't Hofke te Eindhoven

445 Precisie-afbeeldingen van de Martinuskerk te Tongelre, gemeente Eindhoven

Tevens hier enkele foto's van de vernielingen van de graven in de storm ruim 10 jaar geleden.

ravage -1- ravage -2- ravage -3- ravage -4-

450 Al zijn zulke rampen niet te voorkomen, voorzorg daartegen is destijds niet genomen, nu wel?